

Vrijdag 20 november 1914 – ochtendeditie

Belgische vluchtelingen.

Wij vernemen dat het regeringskamp voor vluchtelingen te Nunspeet, dat het kamp te Oldenbroek zal vervangen, tegen het einde van deze maand zal gereed zal zijn en dat het plaats zal bieden voor 10.000 vluchtelingen.

Gisteren, op de naamdag van Koningin Elisabeth der Belgen, hebben de vrouwelijke Belgische vluchtelingen in Haarlem door een commissie bestaande uit mevr. Van Puyvel en een dochter van de schrijver Hendrik Conscience, aan de gezant van België, baron Fallon, in Den Haag, een huldeblijk overhandigd voor hare majesteit Elisabeth.

Dit huldeblijk bestond uit een zwart lederen verbanddoos, de hoeken met zilver beslag en op de voorkant der doos in dof zilver een koningskroon, waaronder de letter E.

De doos was gevuld met allerlei verbandstoffen, de vakjes waren met satijn van elkander gescheiden en de scharen, pincetten enz. met juchtleer afgedekt.

Bij dit huldeblijk was een oorkonde gevoegd, gekalligrafeerd door de heer G. A. en mej. J. H. Luitingh.

De opdracht luidde als volgt:

Aan Elisabeth, de welbeminde!

De Belgische vrouwen, in Haarlem verenigd, bidden hun aanbeden vorstin Elisabeth, op deze dag de hulde te willen ontvangen van hun diepe en oneindige erkentenis.

Het heilige voorbeeld van moed en toewijding, door hare majesteit aan alle Belgische vrouwen gegeven, heeft in hun harten een onsterfelijke liefde gewekt. Zij zullen voortaan leven, voor haar en met haar, of sterven, indien het moet, met haar aanbeden naam op de lippen.

Gelieve onze goede koningin dit kleinood te aanvaarden als een herinnering aan de gesneuvelde strijders, wier stervensuur zij door haar grootmoedig en liefderijk bijzijn verzachtte.

De oorkonde is versierd met een daarvan afhangend lint in de Belgische kleuren, waaraan als zegel het Haarlemse wapen met een gekroonde E.

De commissie werd door baron Fallon ontvangen en na de voorstelling van de dames door de heer H. Stinis, voorzitter van het bureau voor vluchtelingen te Haarlem, heeft mevrouw Conscience het huldeblijk overhandigd en daarbij de gevoelens van afhankelijkheid vertolkt van de te Haarlem gevluchte vrouwen.

Baron Fallon heeft medegedeeld, dat het huldeblijk, op de naamdag van de Koning door de mannelijke vluchtelingen te Haarlem aangeboden, reeds naar zijn bestemming was afgezonden en dat hij nog gisteren de koningin zou in kennis stellen met de aanbieding van het huldeblijk der te Haarlem gevluchte vrouwen.

Geïnterneerden.

Te Assen hebben zich gisteren nog twee Belgische militairen gekleed in burgerkleding ter internering aangemeld.

Tot nadere beschikking is in het binnenlands verkeer vrijstelling van port verleend voor de verzending door en aan in Nederland geïnterneerde buitenlandse militairen van:

a. Brieven (met inbegrip van briefkaarten) tot een gewicht van 20 gram;

b. Drukwerken en nieuwsbladen tot een gewicht van 100 gram.

De portvrij te verzenden stukken moeten, voor zoveel zij afkomstig zijn van de bedoelde militairen, aan de adreszijde dragen de aanwijzing:

Portvrij
Franc de Port
Militaires étrangers internés dans les Pays-Bas

Stukken, welke niet beantwoorden aan de hiervoren genoemde bepalingen, zullen met port worden belast.

Briefwisseling met Gent.

De consul der Nederlanden voor Oost-Vlaanderen verzoekt ons bekend te maken, dat de door het consulaat van Gent ingerichte postdienst met het buitenland via Sas van Gent door de grote toevloed van brieven en postzaken in het vervolg maar ten dienste van de handel en nijverheid opengesteld kan worden.

Van particulieren en krijgsgevangenen kunnen voortaan slechts briefkaarten ter bezorging worden aanvaard.

De handelsbrieven boven bedoeld moeten in open enveloppe verzonden worden en zijn evenals de briefkaarten van particulieren en krijgsgevangenen aan de censuur van het consulaat onderworpen.

Men moet zich stipt onthouden van het doen van alle mededelingen of beschouwingen van politieke of militaire aard, de oorlogvoerende partijen betreffende.

De correspondentie is te adresseren: consul Kuyck, poste restante Sas van Gent; met vermelding op de voorzijde van de enveloppe van de naam en het adres van de bestemming en op de achterzijde van de naam en het adres van de afzender.

Berlijn, 19 november. Tussen de kust en Ieper is het de Duitse artillerie gelukt vele pogingen der Fransen tot herstel van de verbindingen te verijdelen. Herhaaldelijk is daarbij de Duitse infanterie op de voorgrond getreden, vooral in een bajonetgevecht in de bosjes bij Bikschote, dat afwisselend in Duits en Frans bezit was.

Belgische bankbiljetten in Duitsland.

Het schijnt dat de Duitse regering thans het vraagstuk der Belgische bankbiljetten ernstig ter hand gaat nemen. De Frankfurter Zeitung meldt tenminste dat, aangezien de Belgische minister van financiën zich het gehele vermogen van de Belgische Nationale Bank heeft laten overdragen en over de middelen van de bank, die naar Londen zijn overgebracht, naar goeddunken beschikt om de voortzetting van het krijsbedrijf mogelijk te maken, zodat er voor dekking van de in omloop zijnde ca. 1,5 miljard bankbiljetten niet veel meer zal overblijven en men er dus niet aan kan twijfelen, dat de biljetten hun waarde geheel zullen verliezen, het Duitse burgerlijke bestuur de omrekeningskoers van 125 frank = 100 mark niet lang meer zal kunnen handhaven. Men hoopt, dat het zal lukken een nieuwe centrale kredietinstelling te Brussel op te richten, welke dan de nationale bank zou kunnen vervangen en in de geld- en kredietbehoefte zou kunnen voorzien.

Wij laten de boven medegedeelde beschouwingen natuurlijk geheel voor rekening van de Frankfurter Zeitung. Vermoedelijk zal een lezing van Belgische zijde over de waarde der Belgische bankbiljetten wel anders luiden.

Van het westelijk front.

Aan een van de 17^e dezer gedagtekende correspondentie van de oorlogscorrespondent van de Times in West-Vlaanderen is het volgende ontleend:

De indruk, die men krijgt, na met officieren en manschappen uit de loopgraven in aanraking geweest te zijn, is, dat de woede van de aanval der Duitsers zich zelf verteerd heeft. Op uitgebreide schaal worden door de Duitsers voorbereidingen getroffen voor een onvermijdelijke terugtocht van de linie, die zij nu bezet houden. Hun transporten zijn op verschillende punten enige kilometers naar achteren gebracht en het is bekend, dat gedurende de laatste dagen op vrij grote schaal wegen onbruikbaar worden gemaakt.

Toen de Duitsers zowat drie weken geleden in het noorden een wanhopige poging deden om door te breken, was de uitrusting der Engelse artillerie lang zo goed niet als zij thans is. De zware Engelse kanonnen houden nu opruiming en het is niet overdreven te zeggen, dat ze meer gedaan hebben om de Duitsers, die het ongeluk gehad hebben en nog hebben aan hun uitwerking blootgesteld te zijn, te ontmoedigen, dan wat anders ook.

Na een woord van lof aan de Franse artillerie schrijft de correspondent dat het Duitse geschut deze maanden op roekeloze wijze is gebruikt, hetgeen natuurlijk op de kanonnen niet zonder uitwerking is gebleven. Ook de kwaliteit van de projectielen, die "haastig en slecht gemaakt werden", is minder deugdelijk dan in het begin. Toen de 16^e Veurne beschoten werd, ontploften er maar drie van de vijfentwintig granaten.

De correspondent meldt voorts dat de gewone Duitse soldaat gewoonlijk zeer goed vecht. Slechts wanneer gehele regimenten in

de pan gehakt zijn en de militaire tucht gevaar loopt, worden er krasse maatregelen door de aanvoerders genomen.

Om een gevaarlijke en ordeloze terugtocht te beletten is geen maatregel hun te streng. In één geval is een Duits regiment, dat enige mijlen ten noorden van Ieper voor een geconcentreerd artillerievuur vluchtte, door Duitse machinegeweren tot plotselinge stilstand gebracht.

Met bewondering spreekt de Times-correspondent tenslotte over de moed en de vaderlandsliefde van de Belgische soldaat.

De strijd aan de IJzer.

Ofschoon de inundatie de krijgsverrichtingen aan de IJzer zeer bemoeilijkt, verwacht men, naar de oorlogscorrespondent van de Tijd de 16^e dezer uit Duinkerken seint, niet dat de Duitsers de IJzerlinie zullen opgeven.

“Er zijn n.l. een groot aantal pontonniers met veel materiaal verkend en alles wijst er op, dat de Duitsers gaan pogen de bezwaren der onderwaterzetting te ondervangen. Hun aanvallend optreden evenwel wordt uiterst bemoeilijkt door het onverwacht ingetreden winterweer.

Een ijzige koude is over het westen gevallen, natte sneeuw dwarrelt rond, slaat in ogen en oren en bemoeilijkt in hevige mate de velddienst. De weke, papperige grond der Vlaamse landen, die door zovele watertjes worden doorsneden, is uiterst bezwaarlijk voor de bewegingen der Duitsers, van wie het zwaar geschut keiharde wegen behoeft. Eerst heeft het geregend, toen gesneeuwd, nu is alles modder, slijk.

Vele loopgraven zijn ondergelopen en riviertjes geworden. Op behendige wijze is echter elders voor afwatering zorg gedragen, zodat alleen de slijkerige bodem zelf ongemak oplevert. De uitrusting van onze troepen is goed. Er is tijdig gezorgd, dat de manschappen geen koude behoeven te lijden. Maar toch kan ieder zich verbeelden, wat het betekent in dit moerassig land te midden van koude, regen en sneeuw te moeten “afwachten”: nu eens vechten, dan weer verkennen, aldoor, aldoor vol waakzaamheid zijn tegen dreigende verrassingen.

Lange nachten vol winterkou, korte mistige grauwe dagen vol natheid en troosteloosheid ... bij tussenpozen sneeuw, sneeuw, sneeuw ... Sneeuw, welke de verkenningsstochten tot het meest avontuurlijke opvoert; welke de tot heden schijnbaar verloren gegane romantiek van de oude krijg terugbrengt; welke het onverwachte mogelijk maakt, een sluier werpt over de krijgsverrichtingen, de luchtverkenningen afbestelt, de doelbepaling doet falen; kortom plaats heeft geruimd aan het onverwachte en het geheimzinnige, aan het welslagen van een krijgslist, die in de voorafgaande dagen steeds “verkend” was vóór ze ten halve was voltoerd.

Zo wordt de dag van morgen steeds groter vraagteken en moet onzerzijds dubbel opgepast worden voor overval. Daarom blijven de troepen der bondgenoten in actie en heeft ons geschut zijn stem weer langs de IJzer doen horen, ten einde zowel bij Nieuwpoort als bij Diksmuide de vijand te verhinderen bij zijn pogen de overstroming in te dijken en het water terug te dringen. Nu hier dan daar heeft de infanterie daarbij in te grijpen.”

Uit België.

Men meldt ons uit Eindhoven:

De Belgische grens nabij Weert, Reusel en Achel wordt door de Duitsers streng bewaakt.

Het vee van de paters uit de Achelse kluis is eergisteren naar Diepenveen bij Deventer getransporteerd.

Een correspondent van de Tijd, die een bezoek heeft gebracht aan Belgische kustplaatsen, schrijft o.m.:

Met de versterkingen is men blijkbaar klaar en de militairen doen er nu niet meer zo geheimzinnig over. De kanonnen in de duinen staan nog steeds naar zee gericht. Van het onderling verkeer der kustplaatsjes blijft alleen Zeebrugge uitgesloten, dat niet bewoond is en waar ook niemand komen mag. Zondag jl. heeft een hevige ontploffing van een losgeraakte mijn het havenhoofd deels vernield.

Op de zeedijken langs de gehele kust mag eveneens niemand komen; deze zijn uiterst streng bewaakt en afgezet.

De burgerbevolking in de kustplaatsen is er erg aan toe. De kleine boertjes zijn de wanhoop ten prooi, want alles wat ze hadden is hun ontnomen. Geen koe, geen paard, geen varken ziet men meer, alles is tegen papieren bons gerekwireerd door het Duitse leger.

Ruim 7000 man Duitse genietroepen zijn in de richting van Diksmuide vertrokken.

De International Peace Brotherhood, een vereniging, die zich het lot van de Belgische uitgewekenen aantrekt, heeft, naar men ons mededeelt, bij Southampton 300 acres land aangekocht, om daar een model-industriestad te stichten, waarin aan de uitgeweken Belgen, en ook aan anderen, gelegenheid zal worden gegeven door eigen arbeid in hun onderhoud te voorzien. Er worden voor dit doel

belangrijke bijdragen in mondkost, bouwmaterialen, werktuigen en geld in Amerika verzameld.

De vereniging is voornemens, ook in Nederland zulk een industriestad op te richten, om aan de uitgeweken Belgen in de onmiddellijke nabijheid van hun land een toevluchtsoord te bieden. Naar men ons meldt is de vereniging van plan, daartoe ongeveer 400 ha land (geen polderland) liefst aan een stuk, gelegen tussen Roosendaal, 's Hertogenbosch, Eindhoven en de Belgische grens aan te kopen.

Aan de Belgische professoren en studenten vertoevende in Nederland.

Herhaaldelijk en van verschillende zijden werd de wenselijkheid uitgesproken, enkele leergangen in te richten ten behoeve der in Nederland vertoevende Belgische studenten, militairen en niet-militairen. Om zulk een organisatie met vrucht te kunnen overwegen en bespreken, dient echter allereerst het aantal der eventuele deelnemers enigermate vast te staan en eveneens dat der Belgische professoren, die immers in de allereerste plaats tot het geven dezer leergangen zouden bereid en geroepen zijn. Reden, waarom ondergetekende, van bevriende zijde hiertoe aangezocht, alle in Nederland vertoevende Belgische professoren en studenten dringend uitnodigt, zodra mogelijk, hun naam, faculteit en verblijfplaats aan Prof. Dr. F. Collard, huize Marie-Nelly Bosch en Duin (bij Utrecht) te willen opgeven.

Prof. Dr. Jos. Schrijnen

Vrijdag 20 november 1914 – avondeditie

Gevluchte Belgische onderwijzers.

De heren P. Otto, lid van de tweede kamer, en Ph. v. d. Vos, gedelegeerden van het Bureau International de Fédérations d'Instituteurs, hebben op hun reis door België dinsdag Antwerpen en omgeving bezocht, waar zij van alle autoriteiten de meeste medewerking ondervonden. Woensdag zouden zij naar Brussel vertrekken.

Omtrent de terugkeer van de Belgische onderwijzers valt nog geen stellig advies te geven, aangezien voor de verschillende plaatsen de toestanden gans verschillend zijn. Vast staat, dat allen, die terugkeren, ook de jongeren, door de Duitse militaire autoriteiten ongemoeid worden gelaten, wanneer zij niet als soldaat in het Belgische leger gediend hebben. Het gemeentebestuur van Antwerpen verlangt van alle onderwijzers en onderwijzeressen, zonder uitzondering, dat zij terugkeren.

Geïnterneerden.

Te Zundert heeft zich bij de grenswacht terug een Belgisch soldaat aangemeld, die in de Koninklijke Militaire Academie te Breda geïnterneerd is.

De Belgische vluchtelingen.

Wij hebben van de heer J. W. C. Tellegen, voorzitter van de subcommissie voor de huisvesting, een mededeling ontvangen, waaruit allereerst blijkt, dat de loodsen op de IJ-kade thans zo goed en zo kwaad als het gaat verwarmd zijn. Het plaatsen van kachels is echter slechts een voorlopige maatregel. Het verwarmingsvraagstuk is daarmee niet opgelost. Dit zou alleen met betrekkelijk grote kosten kunnen geschieden, en dan nog zou slechts een gebrekkige oplossing worden verkregen.

In de tweede plaats geeft de heer Tellegen inlichtingen betreffende de niet geheel voldoende huisvesting van de vluchtelingen. De zaak is deze. Nadat in de tweede helft van oktober de repatriëring van de vluchtelingen niet een omvang had aangenomen, als velen, onder wie hoogstwaarschijnlijk ook de regering, verwacht hadden, werd ingezien, dat men moest rekenen op een overwintering van een groot aantal vluchtelingen hier te lande. Van de zijde der regering werden daarop met betrekking tot de in gebruik zijnde lokalen inlichtingen gevraagd over de geschiktheid voor winterverblijf en in geval van ongeschiktheid over de mogelijkheid tot geschiktmaking.

Op advies der subcommissie voor de huisvesting is voor Amsterdam geantwoord, dat de in gebruik zijnde lokalen voor het grootste gedeelte ongeschikt zijn voor winterverblijf, ten dele niet geschikt zijn te maken en voor een verder groot gedeelte alleen met tamelijk grote kosten geschikt zijn te maken voor een niet strenge winter.

Na het geven van dit antwoord moest men zich bij het dalen van de temperatuur uit de aard der zaak bepalen tot het treffen van voorlopige maatregelen, als het plaatsen van kachels en het maken van voorportalen. Er waren twee redenen van zuiver plaatselijke aard, welke de subcommissie verplichtten een afwachtende houding aan te nemen. Deze redenen zijn het belang der defensie en de grote behoefte aan opslagruimte voor suiker. Eerstgenoemd belang eist een zo snel mogelijke verwijdering van de vluchtelingen uit de stelling van Amsterdam. De uitvaardiging van een uitvoerverbod van suiker door Engeland, gevolgd door de uitvaardiging van een uitvoerverbod van suiker door Nederland, deed een veel grotere vraag naar opslagruimte voor suiker ontstaan dan in normale jaren.

Niet-inwilliging van dergelijke aanvragen zou het handelsbelang van Amsterdam zeer ernstig schaden en een grote hoeveelheid loonarbeid voor havenarbeiders voor Amsterdam doen verloren

gaan. Inwilliging van de aanvragen echter is alleen mogelijk door beschikbaarstelling van het grootste gedeelte der loodsruimte, thans door vluchtelingen ingenomen. Hierbij valt nog in het oog te houden, dat twee nieuwe gemeenteloodsen, gelegen aan de Entrepotkade, als tijdelijke kazerne dienst doen en als zodanig niet gemist kunnen worden.

Bij het overleg, dat met de regering plaats had, is uit de aard der zaak nog nagegaan, of voor de vluchtelingen plaats kan worden gevonden in andere hier ter stede aanwezige lokaliteiten. Lokaliteiten van genoegzame capaciteit en waarvan de beschikbaarstelling zou kunnen plaats hebben, zonder niet te verdedigen benadeling van andere belangen, zijn niet aangewezen kunnen worden.

Ook al had het defensiebelang reeds niet de doorslag moeten geven, dan zou de regering dus toch tot de maatregel hebben moeten komen, waartoe zij is overgegaan, namelijk het bouwen van vluchtelingenkampen buiten de stelling van Amsterdam. Naar deze kampen zullen de hier ter stede vertoevende vluchtelingen, waarvan het verblijf door de staat bekostigd wordt, in het laatst van deze maand en in het begin van de volgende maand worden overgebracht. Over de tegenwoordige toestand in de loods en in aansluiting aan het bovenstaande nog enige mededelingen volgen.

Parijs, 19 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

De dag is bijzonder kalm geweest. Er valt niets te vermelden.

Londen, 20 november. Gisteren werd uit Noord-Frankrijk aan de Daily Chronicle geseind:

Tussen Ieper en La Bassée is de strijd weer met grimmige kracht uitgebroken en opnieuw bevinden de Engelse troepen zich in de hitte van het gevecht, de schok van de onstuimige aanvallen der Duitsers

doorstaande. Deze nieuwe slag werd geheel verwacht en is de allerlaatste poging van de vijand om naar de kust door te dringen voordat hij, alsdan in staat van beleg verkerend, de voor de winter voorbereide defensieve houding aan zal nemen in zijn natuurlijke en haastig ontworpen citadels ... (Hier is een gedeelte van het telegram door de censor geschrapt).

Dinsdagavond wierpen de Duitsers hun manschappen weer eens op de Engelse stellingen. De slag ving in een storm aan en, zoals de meeste Duitse aanvallen geschieden, zag men de infanterie naar onze loopgraven kruipen. Het was ongeveer 5 uur in de namiddag en donker. De regen drong in onze loopgraven en er was een prikkelende kou, voorbode van de wintervorst.

Steeds voorwaarts kroop de Duitse infanterie en ditmaal niet in gesloten slagorde. De kanonnen donderden, doch de granaten vielen ver van onze verschansingen. De Engelse officieren maakten de voorbereidselen om de vijand op warme wijze te ontvangen, want zij gaven het bevel om enkele loopgraven te ontruimen. De manschappen verlieten hun stellingen niet, omdat het noodzakelijk was terug te trekken ... (geschrapt door de censor).

Om 6 u 30 knalden de eerste geweschoten uit een aantal van onze loopgraven. De vijand was gevaarlijk nabij en op geen andere tegenstand gestoten dan op die van het granaatvuur. Ook had hij zich over een front van verscheidene mijlen verspreid en rukte zo op, een strijdwijze, die hij van de Engelsen scheen te hebben afgekeken. Het was duidelijk, dat op een wanhopig handgemeen moest worden gerekend.

Of de Duitsers daarop hadden gehoopt, ja dan neen, het zal nooit zijn uit te maken, want de gelegenheid daartoe deed zich niet voor. Toen zij aan de ontruimde loopgraven kwamen, werden zij overstelpt door

een hagel van kogels uit de aan beide flanken gelegen bossen. Nog geen tien minuten na ons eerste salvo waren de eerste vier gelederen vernietigd, terwijl onze mannen geen verliezen hadden geleden.

Toen de voorste Duitse gelederen zo in de val waren gelopen, wierp onze infanterie zich met een vaart op de vijand. De ter versterking gezonden vijandelijke manschappen, die reeds begonnen waren zich terug te trekken, toen zij inzagen, hoe moeilijk de verdediging was, werden spoedig uit onze stellingen verjaagd en over anderhalve kilometer afstand op het "neutrale" gebied tussen de beide legers in deze eigenaardige streek vervolgd.

Op één punt slechts, aan onze linkervleugel, slaagden de Duitsers er in een Brits regiment te ontdekken, dat hun linies bestreek. Meer bij toeval dan door tactische verdienste waren zij op het Ierse regiment gestoten, toen het de vijand bij gehele compagnieën neermaaide, en onmiddellijk vielen de Duitsers aan. Een verwoed, ruw gevecht, waarbij men over elkaar heen viel en brute kracht, geweerkolven en vuisten een hoofdrol speelden, volgde en duurde tot middernacht. Het Ierse regiment won het echter en de onzen hebben bijna drie vierden van de Duitsers in het zand doen bijten.

Het openingsstadium van de slag eindigde die nacht met een algehele nederlaag van de Duitsers. 23 machinegeweren werden veroverd.

De volgende dag werd de slag hervat. Geen van beide partijen behaalde enig voordeel. De Britse troepen zitten stevig in het zadel en wachten af, tot hun tegenstander aankomt. De Duitsers kunnen deze tactiek niet lang meer voortzetten, doch wij kunnen dat, zo nodig, nog jaren doen.

Deze slag is enig in deze oorlog. Het is de eerste slag, die plaats heeft gehad zonder voorafgaande verkenningen van vliegtuigen. Het weer heeft het vliegen op het ogenblik om zo te zeggen onmogelijk gemaakt en zo is er weer meer partij getrokken van onze infanterie.

Londen, 20 november.

Aan de Times werd woensdag uit Noord-Frankrijk gemeld:

De strijd aan de IJzer, die zich nu tot een artillerieduel met sporadisch ontmoetingen van infanterie beperkt, levert een goede gelegenheid op voor de Franse artillerie om te tonen wat zij vermag. Niet slechts is zij er in geslaagd haar eigen kanonnen ongeschonden te houden in verborgen stellingen, maar zij heeft in de meeste gevallen de schootsafstand tot de batterijen van de vijand met opmerkelijke juistheid weten te vinden. Het jongste succes op de linie Nieuwpoort-Diksmuide is een bijzonder schitterend succes geweest. Gisteren hebben twee batterijen van de vermaarde korte 15,5 cm kanonnen twee Duitse batterijen geheel tot zwijgen gebracht, die op ongeveer een mijl ten noordoosten van Lombardsijde een stelling hadden ingenomen. De Duitse batterijen hadden de meeste dorpen en gehuchten binnen hun bereik beschoten en ook de linie der bondgenoten, deze laatste zonder veel succes. Sommige kanonnen hadden vruchteloos getracht de Franse batterijen te vinden, maar de vijand was zo slecht ingelicht over de stalling van onze artillerie, dar er veel granaten op het open land twee kilometer en meer voorbij het doel neerkwamen. Bovendien werden de Franse kanonnen door alleszins bekwame handen bediend en de kantonniers waren met het buitengevecht stellen der Duitse batterijen niet gelukkiger dan ze verdienden. Dit succes was eigenlijk het gehele gevecht van gisteren.

De kathedraal te Mechelen.

Berlijn, 19 november. De Norddeutsche Allgemeine Zeitung schrijft:

De geheime regeringsraad von Falk bericht op 13 dezer uit Brussel: Als aanvulling van mijn rapport van de 5^e november over de kunstwerken te Mechelen is een vrijwillige mededeling van de domheer der kathedraal te Mechelen, van Langendonck, van belang. Te Brussel ondervraagd, verklaarde deze, dat de aan de kathedraal toegebrachte schade onbetekenend is en dat de eerste beschieting van de toren der kathedraal en zonder twijfel ook de volgende beschietingen ten doel hadden de op de toren geposteerde Belgische waarnemingsposten tot heengaan te nopen.

Van de Brabantse grens.

Men schrijft ons uit Eindhoven d.d. 19 dezer:

Daar de Duitsers het station Achel hebben bezet en de spoorweg tot aan de grens, mochten eergisteren de treinen, uit Valkenswaard komende, het station Achel niet meer binnenrijden. Eergisterenmorgen vertrok uit Valkenswaard een passagierstrein naar Achel, doch aan de grens gekomen, moest hij op last der Duitse wachten stilhouden en de trein moest naar Valkenswaard terugstomen. Gisteren is geen enkele trein meer vertrokken naar de grens.

Een gelijke maatregel is, naar wij vernemen, door de Duitse militaire overheid getroffen inzake de tram van Arendonk naar Turnhout. Deze loopt alleen nog voor het militair vervoer.

Een eigenaardig geval.

Men schrijft ons uit Eindhoven op 19 dezer:

Wij hadden heden gelegenheid met een broeder te spreken, die uit een Belgisch klooster naar Holland was gekomen, en ginds van een zijner medebroeders, die achter de vuurlinie aan de IJzer als brancardier in dienst is, het volgende avontuur vernam:

“Bij Diksmuide was ik, zo vertelde de broeder-brancardier, werkzaam en droeg natuurlijk het onderscheidingsteken der Rode Kruissoldaten. Plotseling werd ik gegrepen en vóór ik van mijn ontsteltenis was gekomen, stond ik in een kring van Duitsers, “Was müssen Die da,” Ik maakte hen er attent op, dat ik het werk van brancardier vervulde. Maar de Duitsers meenden in mij een spion te zien en hielden mij vast. Mijn papieren reddden mij uit de netelige positie. Toen de Duitsers die zagen, staken zij ze haastig bij zich en gelastten mij mijn toga uit te trekken. Daarop werd mij beduid, dat ik heen kon gaan.

Na een angstige tocht bereikte ik de voorposten der Belgische troepen, waar ik mij aanmelde en het geval aan een officier mededeelde. Deze scheen mij niet te geloven en gaf last mij te bewaken en weg te voeren. Hoe stellig ik ook verzekerde, dat ik de dupe was geworden van de achterdocht der Duitsers, men bleef mij met wantrouwen bejegenen en ik werd als spion ook hier opgesloten.

Ik vertelde, hoe mijn papieren eruit zagen, in de hoop, dat de autoriteiten erin zouden slagen de waarheid van mijn verklaringen vast te stellen. Dat duurde gelukkig niet lang. Na enige uren reeds kwamen officieren bij mij, om mij geluk te wensen. Zij vertelden me, dat zojuist een Duitse verrader was gegrepen, die een toga en mijn papieren droeg. Natuurlijk was ik in de wolven. Ik kreeg alles weer terug en was lange tijd het middelpunt van tal van militairen, die belangstellend luisterden naar mijn avontuur.

De Belgische kunstschaten.

Dr. von Falcke, de bestuurder van het Berlijnse museum voor de kunstnijverheids, die belast is geweest met de boedelbeschrijving van de monumenten van kunst in het door Duitsland bezette gedeelte van België, is na volbrenging van zijn taak naar Berlijn teruggekeerd.

Onder de kunstwerken, door de zorgen van Dr. von Falcke uit kleine plaatsen onbeschadigd in het museum te Brussel in veiligheid gebracht, is het beroemde doek van Anton van Dyck uit de kerk te Zaventem, voorstellende Sint Maarten, te paard, zijn mantel in twee snijdend en de helft aan de bedelaar gevend.